

KÖRNYEZETI TEREPGYAKORLATOK

„A mai fiatalok”

Elköteleződés hiánya

„ami nincs az interneten,
az nem létezik”

Narcisztikus
ONLINE
személyiség

Romló emlékezet

Felszínesség

Virtuális világ

Folyamatosan
ingergazdag
környezet
igénye

**Nehezen
motiválhatók**

Azonnali
kielégülésre
törekvés

Közösségi oldalak:

közösségi élmény,
kapcsolatteremtés,
kapcsolattartás, tanulás,
magánélet

Érdekvezéreltség

Médiafüggőség

A korlátokat
rosszul tűrik

Magas
elvárások

Elmélyülés, kitartás nehézsége

„...diákjaink szabadidő eltöltési szokásaira
rátelepedett a szórakoztató ipar ...

Sokkal nehezebb ma hétvégi programra vinni egy
csapatot, mint 10-20 évvel ezelőtt.

Versenyt futunk a digitális technikával

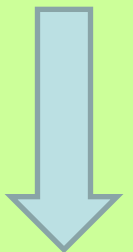
a gyerekek szabad idejéért, és az erőviszonyok
nem a mi oldalunk felé billennek...”

Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia.
MKNE. 2010.

Motiválási stratégiánk:

- Természetes tanulási folyamatok,
- Élmény és kalandpedagógia,
- Igazodás a megváltozott pszichikus fejlődéshez

Y, Z generáció

Az új nemzedék gondolkodásának főbb jellemzői

(Audio-vizuális, digitális kultúra)

Mobil-, twitter-, mp3-, digitális-, WEB2.0,- WEB3.0-, Facebook nemzedék

**„Egy okos iskola...bátorítja azt a pedagógust, aki
elviszi diákjait a parkba, és ott tart órát
nekik *Csokonai* mintájára.**

Ezt a diák örömként éli meg, és az ott hallott dolog
talán örökre megmarad, mivel más környezetben hallotta,
mint amit megszokott...

és lehetőséget adnak nekik, hogy válasszanak valami
rendkívül érdekes tevékenységet, amelyre lehet, hogy nem
lesz szükségük később, de megtanulják a csapatmunkát.”

Rocard-jelentés - első kézből
Szilágyi Zsuzsa interjúja Csermely Péterrel
Fizikai szemle 2007. 9-10.

Terepgyakorlatok definíciója

- Sajátos iskolán kívüli munkaszervezési forma

A terepgyakorlatok célja

- (Egy konkrét terület környezeti állapotának megismerésén keresztül)
a környezetvizsgálat módszereinek in situ megismerése és gyakorlása;
- **Együttműködés (kooperatív technika) gyakorlása**

A terepgyakorlatok sajátosságai(1)

- A terepmunka más kötetlenebb, sokoldalúbb, változatosabb, látványosabb, mint a tantermi foglalkozás, ezért fokozottabb figyelmet, körültekintőbb viselkedést igényel.
- A terepmunka veszélyesebb is a tanterminél! A mérő- és mintavételi helyek kiválasztásánál törekedjünk arra, hogy a célnak megfelelő, de a legkevésbé balesetveszélyes helyeken legyenek!
- Öltözzünk mindig az időjárásnak, a terep sajátosságainak és az elvégzendő feladatnak megfelelően!

A terepgyakorlatok sajátosságai(2)

(előkészület)

- Eredményes csak a jól megtervezett, meghatározott módon és pontosan végzett munka lehet. Minden feladatra előre készüljünk fel.
- A siker egyik legfontosabb feltétele a napi munkaterv szerinti mintavételekhez, kísérletekhez szükséges eszközök és anyagok célszerű összeválogatása, csomagolása és szállítása. Indulás előtt mindig ellenőrizzük a felszerelést!

A terepgyakorlatok sajátosságai(3)

(utómunka)

- A terepgyakorlat nem fejeződik be a megfigyelések és a mérési eredmények felírásával. Mindig értékeljük ki azokat, készítsünk szemléletes grafikonokat, táblázatokat és ha lehet, fényképekkel is dokumentáljuk!
- Az eredményekről, megfigyelésekről készítsünk jegyzőkönyvet, amelyben a dátumot, a helyszínt és a vizsgálandó objektum legfontosabb adatait is feltétlenül jegyezzük fel!

A terepgyakorlatok sajátosságai(4)

(viselkedés)

- A nyílonszatyor nem való terepre. Hátizsákot vagy oldaltáskát viszont mindig vigyünk magunkkal! A fényképezőgép és a látcső a leghasznosabb segítőtársunk!
- Tevékenységünkkel ne zavarjunk vagy akadályozzunk másokat!
- A terepmunka során tartsuk be a természetben való viselkedés írott és íratlan szabályait, azaz ne hangoskodjunk, csak a legszükségesebb mértékben avatkozzunk be a vizsgált terület életébe, ne vigyünk bele és ne is hozzunk ki belőle semmit az élményeken és tapasztalatokon kívül!

Terepgyakorlatok csoportosítása

- **Gyakorlatok tartalma/jellege szerint:**
 - bemutató (pl. üzemlátogatás, terepszemle)
 - módszer gyakorló (folyamat orientált projekt)
 - kutató (eredmény orientált projekt)
- **A terepgyakorlat időtartama szerint:**
 - rövid (1-3 óra)
 - egynapos (a megszakított többnapos is ilyen)
 - folyamatos többnapos

A vizsgálatok tárgya

Élővilág:

1. növényzet vizsgálata
2. állatvilág vizsgálata
3. gombák, mikro-élőlények vizsgálata

Élettelen környezet:

4. levegő /mikroklíma, levegőszennyezettség, zaj, sugárzások) vizsgálata
5. talajvizsgálatok
6. vízvizsgálatok
7. „Égbolt” vizsgálatok (csillagászati, légköri jelenségek)

Települési környezet:

8. település vizsgálata

Helyszín kiválasztás szempontjai

- A tervezett gyakorlatok biztonságos megvalósítására legyen alkalmas;
- Könnyen megközelíthető legyen;
- A tevékenységünk ne zavarjon másokat;
- Költségekímélő megvalósítást biztosítson.

Terepgyakorlatok szervezési keretei

- Tanórák keretében (tömbösítve)
- Terepgyakorlati napon
- Összefüggő terepgyakorlati napok keretében (pl. témahét)

A terepgyakorlatok haszna

- Szakmai kompetenciák fejlesztése
- In situ kooperáció és felelősségtudat fejlesztés
- A személyiség „rejtett” értékeinek és adottságainak felszínre hozatala

Módszerek

- Általánosan használt oktatási módszerek (pl. bemutatás, magyarázat, ellenőrzés)
- Sajátos terepi oktatási módszerek (pl. önálló terepi feladatok egyéni és csoport szinten, ismeretrögzítés)

Környezetelemzési terepgyakorlatok (többnapos folyamatos)

Vizsgálandó élőhelyek

(pl. összefüggő több nap esetén)

- Vízi élőhely típusok (lebegő hínáros, gyökerező hínáros, nádas, zsombékos);
- Vízparti élőhelyek (bokorfűzes, puhafa és keményfa ligeterdő, kaszálórét);
- Ruderális élőhelyek (felhagyott szántó, felhagyott homoknyerő, művelt szántó)
- Települési élőhelyek (táborhely, Tiszafüred, útszéli területek, kastélypark)

Növényzet vizsgálata

Állatvilág vizsgálata

Levegő vizsgálatok

Talajvizsgálat

Vízvizsgálatok

Település vizsgálat

A terepmunka során tartjuk be a természetben való viselkedés írott és íratlan szabályait, azaz ne hangoskodjunk, csak a legszükségesebb mértékben avatkozzunk be a vizsgált terület életébe, ne vigyünk bele és ne is hozzunk ki belőle semmit az élményeken és tapasztalatokon kívül!

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

